SỐ THỨ 1489 — NGÀY THỨ BẢY 4 MARS 1922 — NĂM THỨ MƯỜI

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N°2

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MỖI SỐ: 0$02

HANOI

	Một năm.	Sáu tháng.	Ba tháng.	Một tháng.
Các làng và Các công-sở	6$00	»	»	»
Người đọc báo nhà	6$00	3$00	1$50	0$50
Cho cả tỉnh thành	8$00	4$00	2$00	0$70
Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Nhiều Sở Pháp và các Thuộc-địa Pháp	8$00	4$20	2$10	0$70
Ngoại-quốc	9$00	4$50	2$25	0$75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

1re page
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel »
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

SOUSCRIVEZ A L'EMPRUNT INDOCHINOIS EN PIASTRES

NÊN MUA QUỐC-TRÁI ĐÔNG-PHÁP TÍNH BẰNG BẠC

宜東買債公法算照

Một ngày đáng kỷ-niệm trong lịch sử xứ Đông-pháp ta sau này

Xứ Đông-pháp ta sau này mà trở nên được là một xứ giàu thịnh vẻ vang thì trong lịch-sử sẽ có một ngày đáng nên kỷ-niệm. Ngày ấy là ngày nào? Vì cớ gì mà ngày ấy lại thành là một ngày đáng kỷ-niệm trong lịch-sử? Ngày ấy tức là ngày mai, 5 Mars 1922 này, là ngày chính-phủ Đông-pháp ta khởi sự thu bạc công-thải sáu triệu đồng để lấy tiền làm một con đường xe-hỏa Vinh-Đông-hà là một việc ích lợi lâu dài to tát cho cả xứ Đông-pháp ta vậy. Phàm một xứ mà tài-chính chưa đủ tự-lập, nhân-dân chưa có cái quan-niệm về việc ích chung thì chưa phải là một quốc-gia đã thành-lập. Cuộc công-thải kỳ này là lần thứ nhất chính-phủ Đông-pháp trù khoản ở Đông-pháp để làm về việc kinh-tế cho Đông-pháp, tức là cuộc thí-nghiệm để tỏ cho thế-giới biết rằng tài-chính xứ mình cũng đã đủ tự lập mà nhân dân xứ mình đã có cái quan-niệm mật thiết về việc ích chung vậy. Vả lại công-thải là một cái diệu-dụng lý tài, khiến cho được tư-bản trong nước hóa vô dụng thành hữu dụng, hóa một đồng thành hai ba đồng, mà sản nghiệp trong nước không lo rằng không hưng vượng. Đường xe hỏa là một cái lợi khí văn-minh; nếu đã có đủ tiền mà thiết bị được cái lợi-khí ấy cho thật hoàn toàn, giao-thông thuận tiện, thì lợi-nguyên chắc nhờ đó mà khai thác, thực-nghiệp chắc nhờ đó mà khoáng-trương. Xứ Đông-pháp ta, từ giờ về sau, thật có cái cơ giàu thịnh vẻ vang lên được. Như vậy thì cái ngày khởi sự phát hành cuộc công-thải kỳ thứ nhất, chẳng quả là một ngày đáng kỷ-niệm trong lịch-sử xứ Đông-pháp ta sau này dư?

Hỡi quốc-dân ta ơi! cái ngày quí báu ấy đã tới nơi rồi; ta lại chẳng nên đem tiền mua trái-phiếu cho đông, để làm cho cái ngày đáng kỷ-niệm của ta đó thêm rực rỡ lên hay sao?

B. Q.

Người mình đã đủ tư-cách doanh-thương chưa?

Mới đây trong một cái biểu thống-kê của nước Mỹ có điều tra thương-nghiệp về năm 1914. kể những người mới đi doanh thương có 1.749.000 người, trong số ấy có đến 16769 người bị thất bại. Biểu đó có kể rõ cái nguyên nhân của những người bị thất bại ấy đều là người không đủ tư-cách cả. Người thì không đủ tư-bản, người thì không đủ tài-trí, hoặc người ít có kinh nghiệm hoặc người quá sức cạnh tranh, lại còn nhiều người bị những cái nguyên-nhân khác nữa, nhưng phần nhiều người thiếu một cái tư cách rất quan-hệ là không có học mà nên nỗi thất bại vậy.

Xem đó mà ta phải sớn gáy rùng mình, lấy một nước văn minh phú-cường như nước Mỹ, ít lâu nay thương-nghiệp đã tấn tới đến cực-điểm, đã chiếm được một phần lợi quyền to tát nhất thế giới, mà người thất bại còn đến một số nhiều như thế kia. Vậy ta không thể không lo nghĩ đến cái tiền-đồ thương-nghiệp của quốc-dân ta, trong lúc mới mang này có tránh khỏi được cái nguy-cơ như thế, mà mong phát đạt được ít nào chăng.

Trước khi nghĩ đến cái tiền đồ thương-nghiệp của nước ta, hãy xin xét đến cái hiện-tình của những nhà doanh thương tư-cách đủ hay không đủ, rồi ta mới có thể bồi đuợc cái cơ hưng suy thành bại ra làm sao. Vẫn tự biết rằng cái hiện-tình thương-nghiệp của ta còn đương là cái thời-kỳ ấu trĩ, có đâu đã được như người; vì trước kia người mình có một cái căn-tính khinh thị đường thương mại, bao nhiêu những bậc sĩ-phu trong nước đều trì-trục trong trường hư-văn, tuy cũng có số ít người đi buôn, nhưng cầu-thả nhỏ nhen, gồng gánh giao dịch trong một khu vực hẹp hòi với nhau mà thôi, mà cái công việc ấy lại đều là thuộc về cảnh dân bà con gái và những hạng dung thường không có học thức gì cả, cho nên ta có thể nói rằng nước ta xưa kia là một nước không có thương nghiệp cũng không phải là quá đáng. Mới vào mấy năm nay, cái thế-lực kinh-tế của thế-giới bỗng xung đột nhau một cách lạ thường, mà nhất là về thương nghiệp. Vì cái thời-cơ xúc-bách như thế cho nên các bậc có kiến thức nước ta đều ra sức hô hào mà chấn hưng thương nghiệp, những nơi phồn-hoa đô-hội đã thấy biết bao nhiêu thương trường thương-hội của người mình đã đua sức mà lập lên; cứ cái hiện-tình như thế thì chẳng đáng nên mừng lắm ru? Nhưng trong cái mừng đó ta lại để ý mà xem, cái cơ hưng thịnh chưa thấy đâu, mà cái họa thất-bại thực đã thấy nhiều người mắc phải. Thường thấy một tiệm kia ban đầu mở ra thực là trương hoàng rực rỡ quá lắm, chẳng được bao lâu đã thấy chỉ chực đóng cửa xếp hàng. Ôi! có phải là nước mình không có thể mở mang được nghiệp buôn đâu; đó là chỉ tại người mình phần nhiều chưa có đủ tư-cách vậy.

Một cái tư-cách quan hệ nhất là phải có học mà phần nhiều người Mỹ vì không đi mà thất bại như trên kia đã nói, thì người mình quả cũng chưa có chút nào, nhưng nay ta hãy nói qua về mấy cái tính-tệ của mấy nhà đã vì thế mà thất bại, để người sau trông đó mà giám giới, họa có bổ cứu được chút nào chăng.

Hoặc là ít tư-bản. — Người các nước trong khi muốn mở một công cuộc gì, triệu tập cổ-phần, chốc nhất được có hàng ức hàng triệu ngay, mà người mình thì rất là khó lắm. Nhưng cái cớ bởi đâu mà khó, không phải là tại sở nhiều người không trọng đường công-ích đâu, thực chỉ tại kẻ làm chủ-trương không có tín-lực đối với công chúng vậy. Mới làm thì nói như rồng như rắn, lúc đã được rồi thì chỉ chực tư túi lem cuộm lấy phần mình, rồi có tiền bỏ ra hình như vứt xuống nước mà xem tăm, lãi đã không, mà vốn cũng đi đời nhà ma cả. Một kẻ làm khó thì người sau có thấy rụng cũng chẳng ai nghe nào

Hoặc là khoa trương quá thực. — Phần nhiều người đứng ra mở một tiệm buôn, vốn liếng chẳng được bao nhiêu mà khoa-trương hợm hĩnh, chỉ chực lòe người, nào lên xe xuống ngựa, quần no áo kia, có khi cả ngày chẳng lãi được đồng xu mà ăn tiêu hư phí hàng chục hàng trăm trong một lúc, chẳng mong gì quảng cáo cho cửa hàng được ngày một mở mang, mà lại mượn cửa hàng làm cái vật quảng-cáo cho thân danh hão huyền của mình vậy.

Hoặc là không có tâm chí chuyên chú — Cái hạng người này chắc là phần nhiều, giả danh buôn bán gọi là có cái cửa hàng để che mắt người, chứ thực sự làm ăn thì lại ngâm ngâm về đường ngang tắt khác ý họ nghĩ buôn bán cả ngày chẳng chắc có lời nhiều, thì làm cách khác thêm may ra được bội lợi, những cách đó phí là cơ gian bạc lận, đạt lãi nặng phần, thì là làm những điều gian lậu kia khác, chứ chính ra nghề buôn chẳng biết đến đâu là đâu cả.

Những điều đó là cớ lớn lược kể, những cái thông bệnh của mấy kẻ doanh thương nhỡ-nhàng để các khán-quan ngài nào có nhiệt-thành về thương-nghiệp của nước nhà, phải mau mau tìm phương kiếu chỉnh, kẻo trong lúc sơ đầu phải những dứa mơ hồ kiều hãnh ấy làm biến lạc mất cái mục-đích thương nghiệp của quốc-dân ta.

Đó là nói cái lẽ cần phải kiếu chỉnh những cái hỏng mà mất ta đã trông thấy chứ ngoài ra thì ta còn phải có tư cách thế nào nữa mới được, chứ nào có phải dễ đâu. Ngày nay là buổi thương giới cạnh tranh mà nhất là từ sau khi trận Âu chiến kinh thiên động địa tới nay, các nước vì nỗi kinh-tế khốn nạn mà cùng chuyên chú vào thương-giới, ai nấy hết lòng hết sức tìm lối khoáng trương, cái địa-vị ưu thắng trong các thị trường còn lo rằng không đủ sức chiếm được. Và lại ngày nay các nước đều chú mục vào cái phương diện Á-đông này làm trung tâm điểm của thương-giới mà lại bách cận ngay vào cái địa-vị của nước ta vậy, ta nay đã nhờ có nhà-nước Bảo-hộ mở đường chỉ lối, hà lại chẳng nên liệu bề chăn chỉnh cho được có đủ cái tư-cách hoàn toàn, để mong chen chân nỗi gót với người được đời chút hay sao?

N. T. C.

ÂU CHÂU ĐIỆN TÍN

HAVAS

Paris, ngày 1er Mars 1922

Việc nước Ai-cập

Tin Londres. — Chánh-phủ nước Anh bãi cuộc bảo-hộ nước Ai-cập, mà đặt nước ấy làm nước tự-lập. Còn việc giữ gìn bờ cõi nước Ai-cập, các đường giao-thông với thượng-quốc và việc bảo-hộ nhân-dân ngoại-quốc trú cư ở Ai-cập và bảo thủ xứ Soudan thì tạm để như cũ.

VÔ TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 Mars 1922

Việc xứ Đông-pháp

Trong số báo *Petit Bleu* ngày 1er Mars có đăng một bài đại-luận về cuộc đồng-tâm hiệp-lực của người Pháp người Việt. Bài ấy có chia ra nhiều đề mục như sau này: một cuộc công-thải chắc là công-hiệu; sự thịnh-vượng lạ thường trong thuộc-địa của ta; tấm lòng vui mừng được nói về cuộc đồng-tâm hiệp-lực của người Pháp Việt.

Cuộc đồng tâm hiệp-lực của người Pháp Việt không phải mới mẻ gì. Cứ xem như người bản-xứ sẵn sốt đến tòng-học các trường Sơ đẳng và các trường Cao-đẳng, như việc 185.600 người Việt Nam sang tòng-chinh ở Đại-pháp; lại như việc ngày nay người bản-xứ hoan-nghênh cuộc công-thải Đông pháp, thì rõ cuộc đồng-tâm hiệp lực ấy đã có từ lâu vậy. Cái thể-lệ cuộc công-thải Đông-pháp xếp đặt rất tài tình. Người bản-xứ mua trái-phiếu lần này, không phải thiệt thòi về cái giá bạc lên xuống như trong các cuộc công-thải trong buổi chiến-tranh. Trong cuộc công thải này có lệ rút số được tiền, đem trái-phiếu kỳ tại nhà ngân-hàng vay được ít nhiều; và lại sẽ có đặt ra ngân-thị để buôn bán trái-phiếu, chứ người có trái-phiếu không phải đem bán bạ giá cho những kẻ gian-trá, vì vậy người bản-xứ hoan nghênh cuộc công-thải này lắm. Báo *Petit Bleu* khen phủ Toàn quyền khéo ổn định thể lệ cuộc công-thải riêng của Đông-pháp này thích hợp với tâm lý người Đông-pháp. Cái lúc này mở ra cuộc công-thải Đông-pháp thực là hợp thời lắm, vì cứ như tin tức ở Đông-pháp gửi đến, thì giữa năm cuộc thương-mại trong thế giới đương gặp phải lúc khủng-hoảng mà Đông-pháp được thịnh-vượng phát-đạt một cách lạ thường. Đông-pháp thực đã gây được một cái địa-vị tối cao ở trong mọi miền thế-giới tin-tâm chú ý đến, và sau này sẽ là cái kinh tế thị-trường của hận lai vãng. Nay đến lúc nhân dân Đông-pháp sắp đem tiền mà tán trợ vào việc khai phát tài-nguyên của xứ sở mình, việc ấy lòng ta thực là nhiệt-thành hoan nghênh.

Việc xứ Haute Silésie

Ở Genève có tin rằng cuộc điều đình của nước Ba-lan và của nước Đức đã xong rồi. Phần nhiều mối tranh-đoan hiện nay đã giải-quyết xong. Song cũng còn mấy cái vấn-đề hai bên chưa hợp ý với nhau, vì người Đức yêu cầu nhiều điều quá đáng, nhất là việc đem các co-quan công-nghệ sắp nhập vào hội đồng trung-ương ở Berlin, M. Colonder có định hạn cho đến ngày 10 Mars này, thì hai bên phải điều-đình với nhau cho xong. Quá hạn ấy, mà hai bên không hợp ý nhau, thì M. Colonder sẽ thi hành cái quyền trong tài mà phán-đoán các mối tranh đoan chưa giải-quyết xong.

Cuộc hội-nghị Gênes

Hội-đồng các nhà giám định liệt-quốc coi về việc soạn chương trình của cuộc hội-đồng Gênes về các vấn-đề tài chánh, kinh-tế, vận tải, sẽ hội-nghị chiều hôm thứ sáu này.

Báo *Temps* nói rằng tại Bucarest M. Nintchitch, M. Bratiano và tổ-trức Skizoynak đã hợp ý nhau về mọi việc quan hệ đến cuộc hội-nghị Gênes. Phái-bộ các nhà giám định nước Ba-lan nay mai sẽ tới Belgrade. Thống-trưởng phái-bộ ấy là M. Okeki, sứ-thần của Ba-lan tại Belgrade.

Ngày khai cuộc hội nghị Gênes hiện nay chưa định. Báo *Intransigeant* nói rằng dư luận nước Ý muốn hoãn đến ngày 25 Avril.

Việc nước Hoa-kỳ.

Nước Hoa-kỳ và nước Colombie đã trao đổi giấy mật ưng-chuẩn bản giao-ước nhượng đất Panama có nước Hoa kỳ. Nước Hoa-kỳ sẽ giả cho nước Colombie 25 triệu dollars.

Quốc-trái Đại-pháp: 3%. 55 20.— 4%. 1918 64,25. — 5%. 1920 92.75. — 6%. 1920 94.

Tuồng Quốc-thái Đông-Pháp mới

Tiểu-dẫn

Vâng theo lời truyền-thị của quan Khâm-sứ Trung-kỳ thời quan viên hội Trung-kỳ sử-tòa Hữu-di đã bày cuộc cổ-động quốc-trái rất lớn tại rạp hát Liên-Phong tối hôm 26 Février 1922 (sự này sẽ thấy rõ ở mục Kinh đô). Vậy tôi là Tôn-thất-Lương phán-sự ở Tòa Khâm-sứ để vâng theo lời bảo cứ của quan Ngự-tiền thông-sự Thái-văn-Toán là Hội-trưởng hữu-di càng anh em đồng-liêu trong hàm tòa sở thông thuộc quyền Bảo-hộ để lận-cứ cho để đặt một tân tuồng quốc-trái mới mà diễn tại trường hát đã nói trên. Tôi hiện công việc phiền phức vô đề cận ngày quá có nhờ ông Hội-trưởng ban trí-sự là M. Nguyễn Thơ xin phép cho nghỉ được 12 giờ, thật là vân tất quá. Vậy tôi nội trì cùng ông Nguyễn-khoa-Tùng hiệu Thanh-Nguyên cùng Đạm-phương nữ-sử, hai ông bà đã có lòng nhiệt thành giúp cùng tôi; bà bà con nội nhau dung thức liền ngâm tiếp lục nhau đặc suất trong 12 giờ mong mà thanh được một tấn tuồng quốc-thái mới, tưởng cũng trộm nghĩ có ý thiết thực với cuộc quốc-thái, vừa kịp diễn tối ấy.

Tưởng rằng lấy sự văn-chương mà bình-phẩm thời không dám rằng tại độc-giả chư quản-tử, vậy xin các ngài lượng cho.

Văn Bình. Tôn-thất-Lương (Huế)

Lớp thứ nhất. — Giáo đầu

Nam bang hưng lễ-nhạc, Âu, Á hội văn-chương, thời văn minh, quốc-phú binh-cường, đời tiến-hóa, dân-an vật-phụ, từ nhờ ân Bảo-hộ ra sức giúp Nam-triều trên ngai rộng rang đức Thuần-Nghiêu, dưới trăm họ nhuần ân võ-lộ, quê chồng làng Nam-phố, thiếp biểu tự Phương-tôn, trong nhà đã sẵn tiền muôn, đầy cụi lại thêm bạc nén, vườn ba mẫu sinh hoa đã chuyện, phỏ mười gian thập thiếu đâu, cũng nên bực phong lưu thiệt là trang phú hộ.

Lại nói: — Tôi nghĩ lại, từ thuở trẻ xa nơi quê tổ, rày qui-minh thăm-viếng song đàng, nào thằng Kỷ thằng Cang xem rượng xem vườn, còn con Lý con Đào coi nhà coi cửa, tao chỉ đem theo một đứa, gìn giữ việc hành trang. « Ới Mai, con soạn cái valise mà bỏ sẵn áo quần đặng thuở vông càng cho sẵn đâu vào đó con nghe! còn bạc tiền thời đã có tao đem đi đây rồi » Rày tới ngày kịp khá liệu đàng trông Hồng lánh bằng chừng quê quán

Hát-nam: — *Hồng-lánh bằng chừng quê quán, dặm bao nài mấy vạn sơn-khê* « con ngó đó mà coi, nào sông, nào núi nhiều chỗ hiểm nghèo, mà thấy trò ta chẳng yến liền-bồ, biết làm sao mà đi cho đặng chớ ». *Quanh co lối thỏ đàng đê,* « đây đã đến sông Gianh rồi con à. » *Non cao bỏ thảm, bốn bề quanh hiu.* « Ới Mai ơi, nãy con hãy xem » kìa xa xa một giải sông Gianh, trông vợi bến đò đâu tá đây là một cái sông có huy đay con à mà xem tại cảnh tri chẳng đã xinh thiệt, có phải là: » xanh ngắt một màu cây đứa nọ « *con tê tê* » trắng phau muôn khoảnh nước in trời, nước thuyền qua là tạm nghỉ, thánh-thoi, « ơi đó, ghé vô đây dùng tạm tạ que, rồi chẳng ta sẽ cho tiền » coi buồm lọc đọc ra với cho rằng chỉ, « nghe ».

Ai cũng muốn giàu có
Làm nên tuồng cũng khó
Chỉ có nhân dịp này
Mua phiếu may được đó.

Dự Vụ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Thằng đồ hát : — (Theo dọng mái đẩy ở tỉnh Quảng-bình) *Nái Trải ai đắp nên cao, sông Gianh ai bồi ai đào nên sâu,* » hỏ hợi hỉ khoan »

Lại hát : *Bao giờ hết thuốc lá thầy, sông Gianh hết chảy, làng này hết thương.* » dạ thưa có cho tiền, đó tôi bẩm rồi ».

Đồng-hạ. — Lớp thứ hai

Cô lên bộ — « đi con hè, con ơi nay lại đến Ngang rồi đây mà, ôi thôi ! » vọi vọi nhìn đã dụng mấy xanh ; thấm thắm ngó sóng un bể bạc « nhà cha phong cảnh xinh thời cũng nên xinh. mà đìu hiu lắm, cô đã buồn quá đi mà lại sợ nữa con ạ, con có biết hát hỏ ca xướng chi cho giải buồn có chứ con ?»

Con Mai nói : — « Dạ thưa có con có nhớ ông con ở nhà hường hay ngâm bài thơ ca đèo Ngang ngày xưa của bà huyện Thanh-Quan đặt ra để con ngâm cô nghe ».

Ngâm rằng : – Bước tới đèo Ngang bóng xế tà, cỏ cây chen lá lá chen hoa ; lom khom dưới núi tiều vài chú ; rải rác bên sông chợ mấy nhà ; nhớ chúa đau lòng con quốc-quốc ; thương nhà mỏi miệng cái đa-đa ; dừng chưng dừng lại trời non nước ; một lẫm tình riêng ta với ta.

Cô nói : — « Con ngâm cô nghe cũng hay đó, thôi chúng ta lần tới bẻ. »

Đồng-hạ. — (*Lối này thương nhơn và hành khách ra*)

Người bán chè ra nói — Ca rằng : Chè Đại-bồi ngon thật ngon cần cũ cần, bán cần bán, ông quản ông đội, ông bếp, ông thơ, ai có mua chè thời mua.

Thương khách ra nói. — Việc buôn bán có cần có rẻ nghề làm ăn có sướng có nghèo, vì đồng tiền nên lặn suối trèo đèo, cố ra sức mà gầy nên co-nghiệp.

Người bán vải nói : — Gánh nặng đà mạt kiếp vải đen trắng đủ mùi, cả đời chỉ lui thui, chuyên một nghề bán vải.

Thằng bán cau nói : — Mấy bỏ cau năm ngoái, gánh ra bán Bắc kỳ, đàng chẳng quản khu khi, may một vốn sinh bốn lãi.

Thằng bán gà nói : — Gà không nề trống mái, miễn cho béo là hơn gằng leo ải Đồng-quan, đi mua cho kịp chợ.

Thầy bói nói : — « *Ối mồng,* » mặc ai khen hay dở, bói rẻ hơn ngồi không, năm ba giác một đồng, ai bói thời bói cho, vân vân. .

Thằng Xầm nói : Tôi là xoang-xầm đi đẹo bát rao, kiếm dăm ba bảo, để mà hỗ khẩu.

Hát xầm Trèo thì đèo, trễo thì đèo đi đến đây đã ba bốn động đèo, gộp ghềnh đường đá cheo leo mấy tầng, em ngồi đây thong thả cho anh phần.....

Đồng-hạ. — Lớp thứ tư (*Lâu-la ra*)

Chốn đồng-quan ẩn tích, tên gọi đàng lâu-la, tánh quen phóng lửa đốt nhà, nghề thuộc giết người lấy của ; kia lũ kia đi đó, vốn thiết bọn thương nhơn « hễ chúng ta mau » quyết xung tới hành hung, thân sạch sành tiền của. « hè anh em ta hễ hè ».

Đồng-hạ. — Lớp thứ năm (*Thương nhơn lai ro*)

Hành - khách thương-nhơn đồng xướng : (Bắc-xướng) « chả eha là đèo cao đường đá lại gập ghềnh nữa ». *Kẻ trước người sau kẻo một đoàn, cùng nhau lần bước đèo Ngang* « lối đường dây chôn lắm và lại có hầy nữa, ta nên giữ nhau mà đi, hỡi các anh em à » *Đồng-hà ra Vĩnh đàng xa cách, buồn bán đi cho kịp mối hàng*

(Gặp cướp ra đón lại)

Ăn cướp nói : « các gã kia » Khé nạp gánh nạp quang, chớ cùng đến cùng đâu cùng cổ « mà chết chùa »

Đồng-hạ. — Lớp thứ sáu. (*Cướp nói xong xông vào đánh và cướp, thương nhơn chạy*)

Thương-nhơn vừa chạy vừa hát ban rằng : — *Sự hãi đà thất thổ, thất thổ ; cường bạo rất phi-thường, phi-thường ; cướp bóc đâu xuất xứ bản đàng. bên đàng : dựt hết ! gánh và phương sanh lý, sanh lý ; ôi chẳng ôi ! ăn cướp ăn cướp !* làng xóm ơi cứu với ! cứu với cùng !

Đồng-hạ. — Lớp thứ bảy. (*Thương nhơn lại ra*

Đồng than và kêu rằng : thôi bỏi chi rất bỉ, mất sạch cả gánh gồng, quá ngán thật hóa-công, trêu người cho đến nỗi...

(Tiếp cọp ra)

Thương-nhơn nói : — « ôi cọp cọp» ba hồn đã lên mây, hãy vía chui xuống đất ; cọp đâu mà có vát có nanh, công thầy bỏi na đi đâu mất « Chao ôi cọp ơi là cọp, cướp ơi là cướp, đàng xá chi mà hiểm hóc ri hè».

Lại hát than : — *Đàng sá chi chi cực lắm mà, mãi non quanh quẹ xóm làng xa, ai ai có của chung nhau lại Nam, Bắc gây nên cuộc hỏa-xa.*

(*Còn nữa*)

HÀI ĐÀM

Thượng mã bôi

Cái tiếng « *Thượng mã bôi* », người ta hay dùng trong khi tiệc rượu tiễn hành Nhưng ngày nay không mấy người đi ngựa, vậy phải đổi làm « *Thượng ô-tô bôi* », hoặc « *Thượng hỏa-xa bôi* » hay là « *Thượng hải-thuyền bôi* » vân vân. Hôm nọ trong tiệc rượu tiễn các ông đi dự cuộc đấu xảo Marseille có câu hầm rằng

« *Cho hay Sang-phượng kỳ duyên,*
« *Thuyền tình bỗ đi tới miền Mạc-xây.*
« *Chén đưa nhớ bữa hôm nay,*
« *Thề vàng hẹn ngọc sau này ấy nữ* »
« ..... *Thượng hải-thuyền bôi* »

Hi-đình, Nguyễn văn-Tôi

VIỆC HANOI

Quan Toàn quyền ở Dalat về Nam-kỳ. — Quan Toàn-quyền ở Dalat đã khởi hành sáng hôm nay hồi 8 giờ, để trưa tới được Phan-thiết và 15 giờ thì đi xe-lửa riêng về Saigon, chừng 20 giờ thì tới nơi

Hội đồng thành-phố. — Hội đồng thành-phố độ này thật là lắm việc, cứ xem như mấy kỳ hội-đồng luôn vừa rồi thì sẽ dám bảo là chức hội viên Việt-Nam là phỏng nữa ! Việc nhiều đến nỗi buổi thứ nhất họp từ 9 giờ đến một giờ đêm chưa xong, lại phải họp thêm một kỳ hôm sau từ 5 giờ chiều cho đến 8 giờ tối

Trong hai phiên kỳ thì hội-đồng đã bàn về các khoản sau này :

Việc lát đá lại các phố, việc xây bờ hè và cống, việc sửa sang lại cống ngầm việc sửa sang lại các phố mới mở, việc lấp các ao đầm, việc tu bổ các nhà công của thành-phố, tiền chi phí công là 74 215 đồng.

Nhân bàn về việc xây bờ hè và xây cống thì M. Hoàng-kim-Bảng có xin thành-phố tu bổ ngay phố hàng Gà trước là phố mà đường đã hư hỏng tệ quá, bờ hè cũng hư hỏng cả. Hội-đồng cho lời ấy là phải và đã ghi vào biên bản. Về việc tu bổ các nhà công của thành-phố thì M. Phạm duy Tốn có xin Hội-đồng chú ý đến nhà « Em-đờ » là nơi rất hẻo lánh, nhà vừa chật hẹp, lại không có đường lối cho không khí lọt vào. Quan Bắc-kỳ nói rằng lời ông Tốn rất phải Nguyên ngài đã nói việc đó với gia chủ là M. Daurelle để quét vôi lại cho sạch đẹp như việc mở rộng nhà nếu để ra thì sau sẽ bàn, vì rằng nhà ấy là nhà thuê, chứ không phải là của thành-phố

Sau Hội-đồng bàn đến các việc mua bán vì đồi chác những công thổ từ thổ, có một việc quan hệ nhất là việc đổi khu đất của nhà chung với đất của thành phố. Hội đồng không thuận đổi như vậy và bảo rằng khi thành phố cần đến từ thổ để mở phố mới thì cứ theo cái lệ thường là mua đất ấy rồi trả tiền cho các nhà có đất, chứ đừng bao giờ lấy những khu đất tu-cô thành-phố mà đổi lấy đất tư.

Còn-ty-vấn rượu lại giảm mua đất ở gần nhà máy rượu, trả mỗi thước vuông là 1 hào. Hội đồng định giá là 3 hào, nếu công ty không thuận thì thành phố sẽ bán đấu giá.

Rồi bàn đến các khoản mua bán các đất khác, mãi đến quá 1 giờ, cũng chưa xong, thì Hội-đồng phải giải tán.

Chiều hôm sau là thứ năm khi 5 giờ lại họp để bàn nốt mười hai việc sau nầy :

Thêm bạn cho tờ hợp đồng nhà máy điện, tính giá tiền cho thuê điện

Đổi lại nghị định ngày 4 Novembre 1905.

Việc mua than cho nhà máy điện dùng.

Việc mua thêm một chiếc tàu sang ngang

Việc cử một hội-đồng làm tờ hợp đồng mới với công-ti Điện khí.

Cử một đoàn hội-viên vào bàu Hội-đồng Điện-khí thay M. Danet về Pháp.

Việc đem giấy đi hỏi tại nhà các ông hội-viên.

Việc đất M. Nguyễn-kim-Lân.

Việc quan Toàn quyền hỏi ý kiến Hội-đồng về các khu đất nhà-nước mới mua của Thổ-trạch công-ti.

Việc sở Học chính xin một khu đất ở giữa đường Thành và đường Henri d'Orléans.

Ái có giấy quốc-trái cứ mang lại Hoàng-xuân-Lan là chủ Fonderie Tonkinoise, ở phố hàng Quạt số 38 Hanoi mà bán ; **NAY TRẢ GIÁ CAO** mua bưu phân-minh. 3146

Nước ăn của thành-phố. — Vừa rồi quan Đốc lý thành-phố có nhận được 1 lời kêu rằng nước máy ăn của thành phố hiện có những giống trùng độc thì chiều hôm qua hồi 3 giờ ngài có họp ban hội đồng vệ sinh để lên tận Nhà máy nước xét xem việc đó thực hư thế nào.

Bốn tiệc mừng của làng báo quốc-văn.—Chiều hôm qua, hồi 4 giờ rưỡi, *Thực-nghiệp dân báo* có làm tiệc *champagne* tại nhà ông quản-lý Bùi huy-Tín ở đường Carreau để mừng ba ông trong báo giới là MM. Phạm Quỳnh chủ nhiệm báo *Nam Phong*, Nguyễn-v Vĩnh, chủ nhiệm bản báo, Ng-thượng-Huyền, ủng thư ký báo *Hữu-Thanh*, nay mai sẽ sang Pháp dự cuộc Đấu-xảo Marseille và mừng M Nguyễn-bá Trác, Hồng lô tự khanh, chủ bút phần chữ Hán trong báo *Nam-Phong* về kinh nhận chức mới. Các nhà soạn báo quốc văn là *Nam Phong, Hữu-Thanh, Thực-nghiệp Khai-hóa* và *Trung-Bắc* đều đến dự tiệc cả. Trước khi nâng các chén rượu mới ông Bùi-huy-Tín có nói mấy câu chúc mừng các bạn đồng nghiệp thượng lộ bình an. Ông Trác và ông Vĩnh cũng nói mấy câu cảm tạ cái thịnh tình của báo *Thực-Nghiệp*. Các ông chuyện trò vui vẻ, mãi đến gần 6 giờ mới tan tiệc.

Buổi tối hồi 7 giờ rưỡi thì đồng nhân báo *Trung-Bắc* và *Học-báo* có làm tiệc mừng ông Nguyễn văn-Vĩnh tại nhà khách *«an Hôtel des Colonies* ở phố hàng Trống và có mời cả các ông đại-biểu trong báo-giới quốc-văn, cả thảy có hơn ba mươi ông đến dự tiệc.

Trước khi nâng các rượu *champagne* thì ông Nguyễn-văn-Luận có thay mặt đồng-nhân bản-báo nói mấy lời cảm ơn các bạn làng báo đã đến dự tiệc mừng ông Nguyễn-văn Vĩnh được đông đủ như vậy. Ông Vĩnh cũng nói mấy lời tỏ lòng tin mến cả đồng-nhân bản báo trong khi ông đi vắng và cảm ơn các bạn đồng-nghiệp đã đến dự tiệc Ông Ng-huy-Hợi chủ-nhiệm báo *Hữu-thanh* ông Bùi-huy-Tín chủ-nhiệm báo *Thực nghiệp* đều nói mấy câu trân trọng tỏ tình thân ái với một ông bạn đồng nghiệp đã được Chính-phủ cử đi dự cuộc Đấu xảo Marseille, làm đại-biểu cho Nghị-viện Bắc-kỳ

Buổi tiệc vui vẻ ít có, mãi đến quá 10 giờ đêm mới xong

***

Sáng ngày mai hồi 11 giờ rưỡi thì ông Lê-v-Phúc và báo *Khai-hóa* sẽ làm tiệc mừng ông Phạm-Quỳnh và ông Ng-v-Vĩnh tại *Đông-kinh ẩn-quán*.

Chiều ngày mai, hồi 4 giờ rưỡi, ông Nguyễn-huy Hợi cũng đặt tiệc trà tại nhà báo *Hữu-Thanh* để tiễn ông Ng-thượng-Huyền. ông Hoàng-kim-Bảng cùng ông Phạm-Quỳnh, ông Nguyễn-văn-Vĩnh đi Marseille.

Hai tiệc này đều có mời cả các đại-biểu các báo-quán.

Hai buổi tiệc trà nữa. — Tối hôm nay hồi 8 giờ rưỡi hội Khai trí sẽ làm tiệc trà tại nhà hội để tiễn biệt những ông có chân hội sắp đi dự cuộc đấu-xảo Marseille.

Chiều mai hồi 5 giờ cũng tại nhà hội quán hội Khai trí, tòa trị-sự của Bắc-kỳ nghị-viện sẽ làm tiệc trà tiễn-biệt các ông trong nghị-viện đi dự cuộc Đấu-xảo.

Người bình sĩ — Nguyễn-văn-Tung. tòng cửu phẩm đội trưởng (9.2) thì sai suất đội lính cơ ở Nam-định, mộng thăng quyền sung phó quản lính cơ tỉnh lấy.

M. Nông-văn-Khu sếp lính cơ ở Lạng-sơn, nay mộng thăng suất đội lính cơ tỉnh lấy.

Cuộc hát làm phúc vì việc bão mộ Bách-linh ở Trúc-bạch — Đến tối thứ bảy 4 Mars 1922, lại rạp hát Đồng-lợi, phố Hàng Trống, Tri-hóa sẽ diễn giúp dân trong tỉnh lấy tuồng « *Tống Nhơn-Phẩm phóng bè đinh* » là một tấn tuồng rất thích hợp với luân-lý ta đương tin.

Vậy xin mời tất-cả chư-quí có ý em tức là giám một phần làm phúc, chúng tôi không dám khuyến giáo nữa.

Yên-quang đồng dân kính mời.

Mông thưởng về việc quốc-trái.

Những viên chức có tên sau này, vì đã có công trong việc quốc-trái Đông-pháp năm 1922 đều mông thưởng hàm :

M. Bạch-văn-Lam, mông thưởng hàm-lãnh viện đãi chiếu.

MM. Phạm-ngọc-Du, Võ-xuân-Đầu, Phạm-ngọc-Du, Lê văn-Ngọc Bùi-xuân-An mông thưởng tăng cửu phẩm văn-giai (9.2) ; MM. Phạm-Mông, Lưu - danh - Hảo, Lê-xuân-Khanh, Phạm-văn-Thiệu, Bùi-Tuyển, Phạm-hữu-Quyền, Võ-v-Tuy, Nguyễn-đình-Mai, Bạch-văn Rong, Không-xuân-Quán, Không-thành-Mỹ, Kyông-xuân-Uyên, Đỗ-xuân-Bẹ, Bùi-ngọc-Chân, Nguyễn-v-Giáp, Quách-mộng Hùng, Quách-văn - Tuyên, Đinh-văn-Đật Đặng-văn-Thanh, Đặng-v-Vỹ, Phạm-văn Quân, Nguyễn-văn-Phú, Đinh-văn Giản, Võ-hữu-Duật mông thưởng tăng cửu-phẩm bá hộ (9.2).

BÁN một cái xe auto hiệu «*MOBILETTE*» 14 H.P., hai chỗ ngồi. Xe còn mới nguyên, máy thật tốt, lốp mới. Xúc xe chạy nổi 80 km. một giờ.

Ai muốn mua xin viết thư cho : **M. Méhouas, Receveur des Douanes à Sontay.** 3220

Giải thưởng thơ của cô Ngô-thị-Quyên. — Cuộc thi thơ về giải thưởng của cô Ngô-thị-Quyên, nay đã xong cả rồi. Hiện danh-thiếp các nhà thi-nhân được trúng giải đã đăng cả ở kỳ báo thứ hai trước, và đến kỳ báo *Nam-phong* số 56 này sẽ đăng một bài tuyên-cáo cùng các lời bình-phẩm của Hội-đồng chấm thơ. Vậy từ nay trở đi, các thơ-cảo của bà Trần-thị-Thọ kỳ, bản-báo không lục đăng nữa, dẫu có theo vần bài thơ nguyên-xướng Y-sật trong bộ tiểu-thuyết « *Ây ai hẹn ngọc thề vàng* », cũng xin xếp cả vào một chỗ.

Một con chó tây to, tên là *Tốp*, lông trắng và xám, và đen, khi đi xe hỏa đến chỗ Route Mandarine nó nhảy xuống Ai bắt được đem giả hay là biết ở đâu mà mách, sẽ xin trọng thưởng. M. SOUBRIER,

Thanh tá sở Điện-báo, Hanoi.

3221

Nghề sơn của ta — Ai đi qua phố hàng Bông, thấy ở nhà số 44, hiệu An-bình, có biết bao là các câu đối hoành phi, ân gian, bàn độc, và các đồ bài trí nơi phụng sắc-mệnh, hoặc sơn son thiếp vàng, hoặc sơn then thếp vàng nom rất lộng lẫy bóng lộn, điệm lệ vô cùng, mà chẳng phải mượng rằng cái nghề sơn của người mình giỏi quá đã tiến bộ nhiều lắm.

Hiện ấy không những làm nghề sơn giỏi mà lại tinh một giá rất phải chăng cho nên ai sắm đồ sơn tất cũng phải đến hiệu ấy.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Hòm của ai ? — Một cái hòm không khóa, trong đựng chiếu đồ vật không đáng mấy đồng bỏ ở đường cái thì tên Ng-v-Diệp ở phố Commerce ngõ số 2 đã đem nộp sở Cẩm.

Trẻ con lạc. — Một đứa trẻ lên sáu tuổi lạc ở đường Doumer thì linh cảnh sát đã về bóp Đầu-cầu, mãi đến chiều người mẹ là Trần-thị-Mới nhà ở phố Chavassieux biết mới lại nhận xin về.

Nhà phải rỡ. — Có ba cái nhà ở phố Arsenal (Hạ-lý) tiều tụy, quá nên có lệnh quan trên bắt giỡ cả nhà phải mau mau rỡ đi không cho ở nữa.

Vì sao mà chạy ? — Tối hôm thứ tư, ở nhà có đám kia ở xóm Cánh-gà có một thầy mõ vào sân đứng cầm trắt hai dưa hồi lâu, rồi đến khi một có đám nhà đó ngó tới bảo ra mời vào thì thầy ù tè chạy đến nỗi vấp ngã đánh oạch một cái bằng trời giáng. Thầy ngã quằng cả giầy đi một nơi thế mà khi nhớm dậy được rồi lại hoảng hồn phi lấu như chàng điên, chứ không đám nhặt giầy nữa. Các ông em và làng chơi quanh mấy nhà đó được mẻ cười bể bụng mà những kiểu bói có gì thầy kia lại chạy to đến thế được.

Không thể tin được. — Tên Khanh lường của người thầu khoán Vị-hội-Ngo một món tiền 100 p. rồi trốn đi đâu mất thì nay sở Mật-thám còn đang có đi dò bắt.

HÀ-ĐÔNG

Cải lương hương-tục. — Làng Mậu-lương thuộc tỉnh Hà-đông đến mồng mười này sẽ mở hội rất oai để khánh-thành nhà hội đồng và nhà Học-đường, nghe đâu dân làng có mới các quan tỉnh, phủ về chứng kiến việc cải lương này. Làng Mậu-lương thật đã biết thời thế, bỏ những hủ tục mà theo con đường văn-minh tiến bộ, việc cải lương là việc rất cần các quan phụ-mẫu thường lưu ý đến, thế mà làng Mậu-lương đã đạt được mục-đích, thật là vẻ vang thay ! Nào đường đi trong làng đều lát gạch rất sạch sẽ ; đi lâu nay các ông đàn anh lại bàn định nhân nhà Hội-đồng và nhà Học-đường để mở mang trí tục cho trong làng, đến nay đã xong, nên xin phép quan trên để mở hội trong bảy hôm, từ mồng mười đến mười bảy. Trong bấy nhiêu hôm có rước xách linh đình, kèn tây kèn tàu đủ cả, lại có các trò chơi rất vui nữa, tôi thì thật chắc, còn có nghề đàn cầm không có, vậy nhân dịp chơi xuân này, ta nhân bà con trong Hà-thành nên về mà xem chỉ tốn bảy xu xe điện về Hà-đông, hỏi thăm đến làng Mậu-lương, sẽ biết bao nhiêu cái vui cái thú có kém gì hội Tây, hội Tàu.

Lê v-Diễn lại cáo.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Này. làm thế nào cho chóng giàu bây giờ ? — Ấy, nay mai có quốc-trái, đem tiền ra mua phiếu, mỗi phiếu có năm chục. May ra vận tây rất số trúng hàng ngàn hàng muôn, đã vì nghĩa lại có lợi, sung sướng biết chừng nào !

N° 36

TRÀ-HOA-NỮ

(*La Dame aux Camélias*)

Trước-giả : ALEXANDRE DUMAS FILS

Dịch-giả : **NGUYỄN-HẢI**

CHƯƠNG THỨ XVI

Ái mình nói với tôi rằng :

Cái chuyện tôi với nàng dan díu buổi đầu nầy, tôi có thể nói qua một vài câu bác nghe cũng đủ, nhưng tôi lại muốn bác biết rõ ràng, vì nhân có những sự gì mà duyên lứa mỗi ngày một nồng đượm, thành ra *Các-nương* muốn gì tôi cũng thuận cả, mà *Các-nương* thì chỉ có tôi mới còn sống được nữa thôi. Nàng đến nhà tôi hôm trước, thì đến chiều hôm sau tôi gửi cho nàng cho *Hát-nương Lệ-cốt*. Tôi đã không thay được cái cách ăn chơi của người tài-gia, thì từ đó tôi đành phải đổi đời tôi vậy. Trước hết, tôi không muốn cho trí khôn tôi có lúc nào mà nghỉ đến cái vai tuồng tôi vừa nhận đóng, vì tôi cứ nghĩ đến là buồn rầu, không sao nguôi được. Bởi vậy, cái cuộc đời tôi, xưa nay yên tĩnh, thời nhiên có về nhộn nhịp, bộn bề. Xin bác đừng có nghĩ rằng, một gái trăng hoa thật hay yên qui mình, không cần lợi lộc gì, mà mình không phải mất gì đâu. Không có gì đắt bằng những hoa, những phòng coi hát, những bữa ăn chiều những cuộc chơi trong các vàng thôn-giã ; những sự lạ, sỉ nỗ chối với người yêu ? — Tôi đã nói với bác rằng, của cải tôi không có. Ông thân sinh ra tôi xưa làm chánh thủ-quĩ ở tỉnh G.. nay cũng còn tại chức. Ông tôi có tiếng là người chính-trực, bởi vậy mới vay được tiền kỳ-quĩ mà ăn chơi cho fỷ. Ông tôi được bốn vạn quan niên-bổng, tại chức nước mắm nay đã trả được tiền quĩ, rồi vẫn dành dụm để tiền trang-nèm cho con bé em tôi. Ông tôi thật là một người khá kính ít có. Bà thân sinh tôi, lúc mất đi, có để lại sáu vạn quan lợi-tức, đến ngày ông tôi nhận chức, thì tiền chia tiền fy cho tôi và em gái tôi. Khi tôi đang hai mươi mốt tuổi, ông tôi lại cho thêm tôi mỗi năm năm nghìn quan nữa, ông tôi chắc rằng nếu tôi kiếm lấy một chân trung-sự hay là một chân trong y-nghiệp, để thêm lương-bổng vào tám nghìn quan của tôi, thì tôi ở *Ba-lê* đã được sung-sướng lắm rồi. Vậy nên tôi mới lên kinh, học loạt, tôi đỗ bát-sư. Tôi bắt chước như phần nhiều bạn thiếu niên, cuộn văn - bằng bỏ tủ, rồi đi rong chơi một độ ở *Ba-lê*, mà hưởng lấy cái cuộc đời nhàn hạ. Tôi tiêu pha không mấy, nhưng trong năm tháng tôi đã hết tiền niên-lợi, bốn tháng hè tôi về ở với ông tôi, thành ra tôi có một vạn hai nghìn quan lợi tức, mà lại được tiếng là người hiếu-hạnh. Rút lại, không nợ ai xu nhỏ. Ấy tôi quen biết *Các-nương* đang vào độ fỷ. Bác cũng hiểu rằng cái thể tôi phải ăn tiêu hơn trước. *Các-nương* là một người rất nhẹ tình, nàng vào bậc những bậc không biết coi trăm nghìn cách thủ-vui trong cái cuộc sinh-hoạt của mình vào đâu cả. Bởi vậy, nàng muốn càng được gần tôi, nên cứ sáng ngày, nàng lại viết thơ cho tôi, nói rằng muốn ăn bữa chiều với tôi, nhưng không ăn ở nhà nàng, ăn ở một nhà khách-sạn, hoặc ở *Ba-lê*, hoặc ở vùng nhà quê nào đó. Tôi lại đến nàng, hai đứa đắt nhau đi ăn, đi coi hát, nhiều khi lại về ăn, bữa tối ; mỗi tối tôi tiêu mất bốn năm *lô-y*, mỗi tháng mất đến hai nghìn rưỡi, ba nghìn ; thành ra một năm trung, rất lại có ba tháng rưỡi, tôi đành phải một là vay công lĩnh nợ, hai là đòi hỏ *Các-nương*. Mà tôi thì dẫu thế nào tôi cũng chịu chi trừ ra có cái cách tự-biến sau nầy là tôi không thể làm được. Tôi kể đến cả những chuyện còn con nầy cũng là không phải làm, xin bác bỏ qua để cho, nhưng rồi bác sẽ tỏ rằng vì những chuyện còn con fy mà sinh ra những việc sau đây. Chuyện tôi kể với bác là một câu chuyện đích-thực, rất thảm thường. Tôi xin để nguyên cả những sự vật vãnh và cứ theo cái thứ tự rất thường của câu chuyện mà kể bác nghe. Sau tôi mới hiểu rằng, trên đời không còn có cái gì có quyền lớn mà làm cho tôi quên được người yêu của tôi, tôi cần phải tìm cách mà đương lấy những khoản vì nàng mà tôi phải chi tiêu. Vả lại, mỗi tình này làm cho tôi ngày đại tôi nỗi một lúc xa nàng tôi coi như một năm dài, tôi cần phải đem một sự say mê gì khác mà đổi chấy những lúc fy đi, và để sống trong những lúc fy mau chóng tôi nỗi tôi không biết rằng tôi sống nữa. Tôi đã bắt đầu vay năm sáu nghìn quan vào tiền vốn, rồi tôi đi đánh bạc. vì từ khi có lệnh cấm những sòng bạc thì đâu đâu cũng có đánh. Trước kia, mỗi khi vào sòng *Phát ca-ti* thì còn có cái bí-vọng làm giàu : ở đó chỉ bằng tiền bạc, được thì ăn, thua thì mất, nhưng khi thua, còn được nói câu : lỉ ra tôi được, nó cũng khuây. Chớ như bây giờ, chỉ còn trở ra có mấy nhà *Xéc*, ở đó cách trả tiền lại khí nghi, khi được món tiền khá khá, lại gần chắc chắng được vơ vẩn. Sự đó thật là dễ biểu. Đam mê cờ bạc thì chỉ có bọn thiếu-niên cần đến nhiều tiền, mà của cải không có để ăn chơi ; bởi vậy họ mới đánh bạc mà đánh bạc thì sau hẳn là kết quả có một điều nay : Hoặc giả họ được, thì những kẻ thua phải trả tiền ngựa, tiền gái cho các ông trẻ fy, sự đó thật mất hẳn vui. Thế rồi đâm ra ; những sự làm quen bên chiếc rượu xanh sau thành ra xô-xát, cái tình mệnh với cái danh dự bao giờ cũng có xâu-xé nhau đôi chút Mà khi mình là người lương-thiện, thì mình lại mất nghiệp vì những bọc thiếu-niên cũng lương-thiện như mình, họ chỉ phải cái tội không có hai mươi vạn quan lợi-tức. Tôi không cần phải nói đến những tay bợm ăn gian ăn lận trong sòng bạc, mà rồi sau có một ngày nghe nói phải ẩn và trốn đi đâu mất. Vậy, tôi cũng xông vào trong cái cuộc đời mau chóng fy, sòi sùng sục như ngọn hỏa sơn. Xưa kia tôi có nghĩ đến là fy làm kinh sợ, mà đến bây giờ tôi lại phải đem gộp nó vào một nền được mối tình nay. Bác bảo tôi biết làm thế nào ? Những đêm tôi không ở phố *An-tinh*, nếu tôi ở nhà một mình thì tôi không sao ngủ được. Sự ghen tức nó làm tôi không nằm được mắt, nó thiêu đốt tôi như lửa cháy cùng mâu tôi ; chư như tay đánh bạc thì nó lại làm cho tôi có lúc quên được cơn nóng sốt trong lòng, làm cho tôi phải đem tâm trí dồn cả vào một sự say mê khác, mà chờ cho đến cái giờ được đến với người yêu. Bấy giờ, đi được hay thua, tôi cũng bỏ cái bàn đánh bạc, mà phàn nàn cho những kẻ còn lăn lưng trong đó, rằng khi tan hội không được thấy cái sang sướng như tôi. Thế tôi mới biết mỗi tình của tôi là thăng hải thật. Phần nhiều người cho sự đánh bạc là một sự cần dùng, mà với tôi thì nó chỉ là một liều thuốc. Tôi khỏi được bệnh *Các-nương*, thì bệnh đánh bạc tôi cũng khỏi. Bởi thế, ở giữa đám cờ bạc, tôi vẫn ngoại lạnh như không lúc nào tôi cũng chắc đợ, cho nên tôi có thua chi thua có mấy, mà được chăng cũng chỉ được để cải số tiền tôi có thể thua được mà thôi. Vả lại, tôi thường gặp vận tốt. Tôi không cộng nợ mà tôi tiêu pha bằng ba lần số tiền đánh được bạc. Chứng lại với một cách ăn chơi nó khiến cho tôi chiều được trăm nghìn con nhẹ tình của *Các-nương* mà không tăng bẩn, thì không phải là một sự dễ. Còn nàng thì vẫn yêu tôi như xưa, mà nghe như lại có phần hơn. Tôi đã nói với bác rồi, trước tôi còn được ở nhà nàng chỉ có từ nửa đêm đến sáu giờ sáng ; sau một đôi khi nàng lại đến ăn bữa tối với tôi, thường nàng lại đến ăn bữa tối với tôi.

(*Còn nữa*)

PRIOR

Rượu sâm-banh tốt lắm

Nó là Vua các thứ rượu có bọt, mà lại là một thứ rượu có bọt của Vua dùng.

Société Française des Vins Mousseux Naturels

Ông G. BIRCK, làm Đại-lý ở Hanoi.

Phàm các nhà có bán đồ ăn uống là có Tinh bán thứ rượu này.

HỠI KẺ PHẢI ĐAU

Hãy hỏi các người Nam Việt phải đau ngực, phải ngộ lạnh, phải đau, khi quân mà đã chữa thuốc không phải đường, hoặc là đã chữa không chết nốc cả này hỏi những người phải đau khi quân đã kinh niên, hoặc phải đau ở phổi; này hỏi các người phải những bệnh đó, hay tới huyện các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phổi, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền tử nhược tốn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người; sau này không sống được bao nhiêu và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 60 năm, bước 100 năm nữa giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỏi người Nam Việt, nếu các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì cứ chữa bệnh đi mới được.

Vậy nơi xiết thế cho hiệu Bảo-chế MONTÉS số 81 Paul-Bert Hanoi mà bảo một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì uống một thìa xúp, uống một lọ, thật là khỏe mạnh và hớt đau.

BRONCHOSERUM

Một lọ. . . . 0$90

Rượu Tonique Tonkinois vừa bổ, vừa ngon

Giá một chai là . . . . 2$25

DẦU GAN CÁ THU

Một lít. . . . . 12 f. 00

Độ từ 1$90 đến 2$00 (tùy theo giá bọ khe Nhà-nước lên xuống)

Thuốc chữa bệnh ho rất thần hiệu (SIROP N)

Một chai. . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »

Một lọ. . . . . 4 f. 45

Độ 0$70 đến 0$80

Sáu lọ. . . . . 24 f. 50

Độ 3$90 đến 4$00

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

Một lọ . . . . . 11 f. 50

Độ 1$70 đến 1$80

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE BYLA

Thuốc (mau-bổ bổ huyết

Một lọ . . . . . 11 f. 40

Độ 1$80 đến 1$90

CACHETS ANTIGRIPPES

Trị bệnh sốt dịch: như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa hay thường hay hại người hết là bệnh grippe nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bảo-hiểm mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu đã cứu vô số người ai giống biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào

Cách dùng: cách 3 giờ đồng hồ nếng một viên nước rồi nằng dép chân cứ ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, rồi muốn cho chóng ra mồ hôi thì uống rồi nhiều nước nóng và ở người cho nóng đun thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÉS, 84 phố Paul-Bert, Hanoi

茂 MẠO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mới chiếu cố.

2043 HIỆP-THỊNH Mạnh cáo.

NAM-ĐỊNH

Trường Gia-lộc. — Hồi 9 giờ sáng hôm 23 février vừa rồi, tại trường Sơ-đẳng Pháp-Việt huyện Gia-lộc, quan huyện Đặng-quốc-Giám và ông Nguyễn-Nhân là giáo-học kiêm đốc-vụ trường ấy, đã làm lễ phát phần thưởng cho các học trò đã khuyến-khích sự học.

Nguyễn những sách phát cho học-trò là do ở quan huyện Giám, ông Nhân và mấy ông khác bỏ tiền ra mua.

Khi các học-trò đã tới đông cả rồi thì ông Nhân có đứng diễn thuyết trong 20 phút đồng-hồ lời lẽ vẫn-tắt mà có ý-vị. Đại-khái ông nói: Hôm nay làm ra lễ phát phần thưởng này là để tỏ cái danh-giá của các cậu học-trò nào đã chịu khó làm việc cả năm, và để làm cho các cậu học-trò xưa nay chỉ quen lười biếng phải một phen xấu-hổ với mọi người. Sau ông lại khuyên những cậu được thưởng chớ nên lấy thế làm đủ mà lên mặt kiêu-ngạo với anh em, và những cậu không được chớ nên nản chí mà lại phải tiến thế nào cho kịp chúng bạn nếu không thì cực kỳ xấu-hổ vì phương ngôn có câu « Thua trời một vận còn hơn thua bạn một li ».

Kế đó quan huyện Giám cũng có mấy lời khuyên các học-trò phải chăm chỉ làm việc, để sau này trở nên những người có ích cho xã-hội. Khi ngài nói dứt lời thì cử tọa đều vỗ tay hồi lâu.

Đoạn rồi một thầy trợ-giáo gọi tên những học-trò lên lĩnh phần thưởng, mãi đến 11 giờ mới xong.

Nguyễn-xuân-Thái lai cảo

Danh-dự ngân bội-tinh. — Ông Trần-hữu-Phương (quản làng Vi-xuyên) thư-ký sở máy rượu (Distilleries) Nam-định, làm việc từ khi mới mở sở máy rượu, đến nay đã hai mươi năm, vì sự cần-mẫn mà mới rồi được thưởng đệ nhị hạng ngân bội-tinh, thật là rất xứng đáng.

PHỦ-LÝ

Ghen tuông chỉ để tiếng đời. — Sáng hôm chủ-nhật mới rồi, ở phố Bờ vực có diễn ra một tấn-kịch tối tân, vai kép chính và hai vai đào trong tấn kịch này là được nhiều điện-bộ rất khéo, có để những đào kép nhà nghề mà diễn tích Nhị-nữ-tranh-phu trên sân-khấu các rạp, chưa chắc đã hay bằng. Các khán-giả hôm đó đứng chật như nêm cối vòng trong vòng ngoài, ai nấy cũng tức cười đến nẻ ruột. Số là có một thầy thông nọ, lòng sự ở một tỉnh kia cũng với một à buôn phấn bán hương ở phố ấy, vẫn có chút tình ái dan díu đã lâu. Bữa đó nhân ngày hưu bạ, thầy về thăm nhà, tối đến thầy thông rủ ngay vài ba ông bạn đi thưởng xuân, tiện tan thầy bèn lẻn đến chốn cũ lầu hồng, sánh vai tình tự, lẹ gì hoa xưa ong cũ, đêm ngắn tình dài, lời tan hợp nỗi hàn huyên, đến sáng mới dứt ra về được. Bà vợ nghe tin liền thốc đến nhà à nọ, quyết rạn ra tay sư-tử Hà-đông, thành thử đôi bên hết ca tử-đại-cẩn sang giao-duyên, chán nam-thương ra nam-khách. Thầy thông thấy vậy, trong lòng bối rối vô tơ, một cây gánh vác biết bao, bèn tính bên nặng bên nào nặng hơn, vội vàng sang triu vợ về. Bà vợ cả gặp mặt khóa, về nhà liền vất tréo lên giường mà dạy cho thầy thông bài học. Thầy thông nhịn chẳng đã, liều ra tay giặp liễu vùi hoa, lung tung tì mẹt, ôi! thầy thông đã là người lịch-duyệt, còn lạ chi những phường cuốn chiếu bết nhân tình, mà còn đa mang lấy nghiệp vào mình, gây nên những nỗi bất bình mà chi giăng hoa nào có hay gì: còn như người vợ nếu phải là người tối nết, cũng nên giữ phận làm trên, hay chi ngửa ghề đôn ghen, xấu chàng mà có ai khen chi mình, để cho miệng thế phẩm bình.

VIỆC KINH-ĐÔ

Cuộc cổ động việc quốc trái của hội Trung-kỳ nữu-ái Sứ-tòa quan viên. — Tối hôm 26 Février hội Trung-kỳ Sứ-tòa Hữu-ái Nam quan-viên đã họp tất cả các hội Hữu-ái của các lòaso thông-thuộc quyền Bảo-hộ để lấy cuộc cổ động Quốc-trái tại rạp hát Liên-phong. Nay lược kể như sau này:

Tại trước của rạp kết ba tầng cửa thể môn thật toàn đèn gương ngũ sắc, nơi rõ chính môn có kết một cái bản nguyệt cung, trên đề chữ « Amicale la Concurrence Indigène, Résidace Esseignement, Santé, Trésorerie Travaux-Public, Agriculture et Fots » ở giữa về một đàn xe lửa rõ ri, trước có máy kéo và đề rằng: « Train futur de Vinh à Đông hà và đề « Ta sắp có đàng hỏa xa từ Đông-hà ra Vinh » lại có đề « Souscrivez à l'Emprunt indochinois en piastres 6 millions de piastres. »

Ở trong rạp hát trên thiết cả hai tầng trên dưới một vẻ rất tráng lệ hay hoàng. Sáu giờ rưỡi thời các quan viên cùng các quyến đã tề tựu đông đủ cả; 7 giờ hát tuồng Đào-phi-Phụng một lớp, tám giờ rưỡi các quí quan cùng quí quyến và quan lại Nam triều cùng quí quyến đều quang lâm. Quí quan thời có quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ M. Deloy, quan Quản-lý M. Torel, quan Công sứ Thừa-thiên M Cottez, quan Chưởng-giáo học-chánh M Délétie cùng các quan chức tòa Học-chánh và các quan chủ sự các tòa sở khác v. v... Khi tiếp quan Đồng-lý Deloy quang lâm thời, có phường nhạc Tây rồi khúc quốc-ca và các bội chủ, hội-trưởng đón rước một cách rất trang trọng oai nghi, 9 giờ mở cuộc diễn thuyết. Quan Ngự tiền thông sự Hữu-ái hội hội chủ là ông Thái-văn-Toản đã ra đứng giữa, trước hết ông tỏ bày mấy lời cùng quan Đồng lý Deloy thay mặt quan Khâm-sứ Trung-kỳ đi vắng mà nói rằng: « Nay tôi xin thay mặt cho tất cả hội đồng liên để tỏ bày cùng quan lớn ông chúng tôi là thống thuộc quyền cai-trị của chánh-phủ bảo-hộ. Vậy tuồng những việc của qui chánh-phủ đã thi-hành thời chúng tôi là người thấu hiểu rõ-ràng hơn cả Vậy nên nay được phép quan trên cho để mở cuộc cổ động việc quốc-thái này tuân theo ý trên hai chánh-phủ đã ban xuống mà định mở cuộc quốc-thái Đông pháp để làm cuộc đường xe-hỏa từ Đông hà ra Vinh. Sự ấy có bao nhiêu lợi lợi về cuộc doanh-nghiệp của từ dân là dường nào, về sự khai-hóa lợi lợi cho xứ Đông-pháp là đường nào thời chúng tôi đã hiểu thấu mà bày ra đây một cuộc cổ động có ý-nghĩa thích-hiệp với cuộc quốc-thái ấy để hiểu thị cho từ dân trong bản xứ nghe. Vậy chúng tôi đã phô diễn ra giữa này một cái hình trạng để kỳ-chủ việc cổ động ấy là ở trên một cái bàu lớp khăn, có để ba thước nhiễn vàng kết thành dáng hoa mẫu đơn là tượng chánh-phủ Nam-triều, quanh theo hoa ấy lại có giải tam-tài vấn, nghĩa là tượng chánh-phủ Bảo-hộ; còn trên cái bàn có để những tờ chỉ dụ của Hoàng-thượng, những các báo Tây Nam và các thứ tạp-chí hoặc thuyết-lớp hiển-dụ, bình phẩm và tán-dương sự lợi-ích của cuộc quốc-thái nầy là thị ý cái cuộc quốc-thái của hai chánh-phủ đã bầy ra để làm thêm ích lợi cho dân v.v... » Và ông lại nói rằng: « Chúng tôi lại xin đa tạ quan lớn cùng các qui-quan đã quang-lâm đến cuộc này thời tôi xin phép các ngài chứng-giám cho để xin mở cuộc cổ-động ». Ông nói xong thời lễ cả đã ba hồi lượt vỗ tay rồi phường nhạc tây lại tấu một khúc nữa, xong thời các quan-viên đến lại lấy tất cả bảy nhiêu cai-lệ bảo-chương để trên bàn mà ném cho những người xem cuộc cổ-động ấy, gần đến bốn ngàn người dư, thấy đến hoan-nghênh cả Đoạn ông lại hiểu-dụ bằng tiếng ta, ông nói cặn kẽ và rất tỏ tường, chẳng sót điều nào ý nào về sự lợi ích của cuộc quốc-thái này đối với nước nhà, đối với dân giả, đối với nghề-nghiệp đối với giang-sơn thổ-vũ là thế nào. Thật là một lời nói rất hoàn-toàn đã ba bốn lượt vỗ tay mà lời cảm-tú còn « thao-thao bất kiệt ». Trong những lời diễn-thuyết có câu này nên nhắc lại là câu ông nói rằng: « Phàm người sinh ra ở trên đời có ba cái nghĩa-vụ là: đối với gia-đình, đối với xã-hội, đối với quốc gia. Vậy thời khi người ta đã làm trọn cái nghĩa vụ đối với gia-đình thời nên phải làm hai cái nghĩa vụ tiếp theo, tức là bành theo trong từ-dân thời cái nghĩa-vụ thứ nhất tuồng lắm người đã hồn-toàn thời đối với xã-hội đối với quốc-gia ắt phải lo toan thời mới khỏi hổ thẹn là một người nam-nhi ở trong thế giới, mà hiện nay cuộc hòa-xa sắp mở là một sự ích chung cho cả xã-hội quốc gia thời cái việc ấy nam-nhi lâm thế nào mới phải. » Đoạn ấy ngbe tiếng vỗ tay vang dậy, rồi tiếp nói những việc ích lợi cho ta mà chánh-phủ bảo-hộ đã lo liệu cho ta mà có ngày rày, và cuộc khai-hóa tương-lai cũng lần lượt sẽ thấy cũng bởi lòng nhiệt-thành thân-ái cùng nhau đó vậy v. v. Ông nói rồi lại nghe tiếng vỗ tay rồi một lớp nhạc tây lại rồi 9 giờ 45 mở cuộc đấu tuồng quốc-thái mới là một tấn tuồng rất thích-hiệp việc quốc trái Hát từ khi ấy đến 11 giờ rưỡi xong trong khi hát, có chín mười lượt vỗ tay vang rầm cả gần xs, thật là vui vẻ quá và các qui-quan cũng tấy tâm khen lắm.

CHÁNH-PHỦ TOÀN-QUYỀN ĐÔNG-PHÁP

Phát-hành 123.600 trái-phiếu, giá mỗi trái-phiếu là

50 đồng bạc

CÓ RÚT SỐ, TRÚNG ĐƯỢC TIỀN

CHẮC LẮM LÀ TRONG BA MƯƠI NĂM SẼ HOÀN LẠI HẾT

GIÁ TIỀN PHÁT HÀNH MỖI PHIẾU LÀ 50 ĐỒNG

Cả 123.600 trái-phiếu mỗi năm đều được dự bốn kỳ rút số. Mỗi kỳ rút số có những số được lĩnh tiền như sau này:

Kỳ rút số ngày 1er Juin và ngày 1er Décembre	
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	10.000 đồng
1 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
12 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.016 trái-phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Kỳ rút số ngày 1er Mars và ngày 1er Septembre	
4 trái-phiếu được hoàn lại bằng	1.000 đồng
26 trái-phiếu được hoàn lại bằng	500 đồng
1.000 trái phiếu được hoàn lại bằng	100 đồng

Như vậy mỗi năm cả thảy có 4.120 trái phiếu được hoàn lại bằng 471.200 đồng bạc mà trong số tiền hoàn lại ấy có 2 lô là 10.000 đồng, 10 lô là 1.000 đồng và 76 lô 500 đồng.

Kỳ rút số thứ nhất định vào ngày 1er Juin 1922

Những trái-phiếu trúng số, thì ngày 15 tháng tới sau ngày rút số được lĩnh tiền, mà số tiền ấy phải trừ tiền thuế theo như lệ thường còn bao nhiêu thì lĩnh tại các ngân-khố ở Đông-pháp.

Tiền mua trái-phiếu sẽ nhận từ ngày 5 đến ngày 25 Mars 1922 tại tất cả các ngân-khố Đông pháp, tại các phòng giấy bưu-chính cụ thể, và tại tất cả các chi điểm của nhà Đại-pháp Hội-lý ngân-hàng, không phải mất thêm phí tổn gì cả, mà cũng không có hạn chế số tiền nhận đến bao nhiêu là cùng. Song các sở bưu-chính chỉ được thu số tiền mua phiếu đến bằng hay là kém giá tiền 10 phiếu mà thôi.

Chánh-phủ Toàn-quyền Đông-pháp được quyền giảm bớt phiếu đến mua.

Mua 10 trái-phiếu hay ít hơn 10 trái phiếu thì phải nộp liền ngay tức số; còn những số trái-phiếu mua ngoài con số mười phiếu, thì lúc đến mua phiếu phải nộp một phần chia năm giá tiền, nghĩa là mỗi một phiếu phải nộp ngay 10 đồng, còn hiêu lại bao nhiêu thì chậm lắm là lúc nhận giấy trái đơn nhà định phải nộp nốt.

Những trái đơn nhất định sẽ giao cho các nhà mua phiếu ngay lúc bắt hạn mua phiếu và trước ngày rút số kỳ đầu

Công-ty Chế-điện Đông-pháp

Sở coi việc đặt và chữa đồ điện

Công-ty Chế điện Đông-pháp có lời bà-cáo đề c c nhà mua điện biết rằng: hiện nay công-ty có thể đặt những đồ như đèn thắp, máy quạt, máy chạy.

Các công việc ấy công-ty tính giá hạ theo như điều-kiện chuyên môn đã định trong điều-lệ.

Những đồ thuê công-ty đặt, thì công-ty bao cho một năm.

Ngoài những việc đặt đồ điện, công-ty lại còn nhận những việc sau này, mà tính giá rất rẻ.

1º Bắn quạt treo và quạt để đủ c c thứ kiểu; cho thuê quạt để.

Những nhà muốn thuê quạt, nên cho công-ty biết trước ngày 15 Avril.

2º Bắn và cho thuê động-cơ ít hay nhiều mã-lực thế nào cũng có.

3º Chữa các cơ-khí và điện-khí như quạt máy, động-cơ, máy đồi điện, máy dùng làm thuốc, máy chữa điện, v. v.

4º Xem xét việc lắp máy, cùng là bản các thứ máy để chạy thắp đèn ở trong nhà, cùng là đặt các máy thụt, v. v....

Ai có có chỉ làm giàu.
Dịp nầy rứt tốt rứt mầu hỡi ai
Bem tiền mua phiếu kẻo hoài,
May ra được vạn một mai nên giàu
Cách hay xin ngỏ cùng nhau.

寶 NAM-BẢO 南

16, Phố hàng Bảo, Hanoi

Bảo-hiểm lâm đồ vàng bạc đồ các kiểu, trông rất nhã-nhặn, bực thời-nghi.

Ôn vàng điệp «Vinh thịnh-Long» ân giấy đao thì-nghi, kim tiền và kim-khánh (triều Vinh và triều Bảo.)

Ân các thứ mặt-đá thực đẹp làm nhẫn.

Ai gửi cũng làm vàng đồng tuổi, cũng rẻ và đúng toàn bạc bảo.

Nhẫn bảo chắc-chắn, cốt lấy sự tin-cẩn làm gốc.

Ai gửi cũng có nhiều tay thợ thực giỏi để làm hàng hẳn nếu qui-khách muốn đặt lối riêng. Bảo-hiểm mới có lịch 1922 ở Pháp gửi sang để tặng các qui-khách đến mua hàng.

2043

NHÀ-ĐỀ HÀNG-ĐỒNG

70, Phố Hàng Đồng. Hanoi

Nhà Đề quan Docteur PAUCOT có 40 buồng, sạch sẽ, tĩnh mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tiên, có người hầu bạ nước nôi, giặt-giũ, và phát áo lọt lòng, sữa, chai nước nóng cũi và có tủ, có xiêm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đỡ từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đề hàng Đồng để đỡ đẻ và tiếp đãi các bà, mà tối ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mời về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiền sản huyết bạch, hiếm hoi, muốn chữa để vào chữa cũng được (năm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức.

Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 10$00
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. 15.00
Mỗi bà hai buồng, 10 ngày. 20.00

Ra vào tự do

2557

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ ma làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ nay đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-đô ba cuộng nhà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,
Ed. Montès,
54, Rue Paul Bert Hanoi.

Ai có giấy quốc-trái bất cứ năm nào, hay « Ấy trái-phiếu nữa của các hội Công-thương mà bạn muốn bán thì xin đem lại hiệu Đức-long, ở số 90, phố Mã-mây, Hanoi, chấm-chước theo thời-giờ, mua bán phải chăng.

Qui-khách ai có thứ hàng gì ế không có chỗ bán, xin mời đến chấm-chước hay là viết thư đến, bản-hiệu xin hết sức cổ-vũ mua bán giùm cho bằng được như ý các ngài.

ĐỨC-LONG-HIỆU
cẩn-bạch.

2058

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thường trú tại nơi tổng đốc đến hội-tiếp. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tenis, Fes, Rabat, Casablanca Port-Said Ai cập Huế

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 22.

KHÁM BỆNH: Gi 5 đồng một lần

3018.

NHÀ BÁ MÙI

Số giây nói 328

Nhà ba mùi cho thuê các thứ xe ngựa, Hiệu giống răng « M. Tạ-duy-Tư » ở phố Francis Garnier, số 13, Hanoi, mới mua lại của M. Aviat ở phố hàng Vôi, các thứ xe ngựa đẹp, bánh caoutchouc cho thuê đi, hay đám cưới thời Sais mặc quần áo chỉnh-đốn theo lệ lối đám cưới.

Có đóng các thứ xe mới và chữa, và bán yên ngựa đồ xe.

Nay cáo-bạch
Quản-lý, M. Tạ-duy-Miên

2059

CÁC CUỘC ĐI XEM

參 SÂN-NHIÊN 榮

Tối thứ bảy:

TRẦN-TRIỀU HIỀN THÁNH

Bản hội đang luyện tập cho bạn hát về nghi tiết sự quốc-tế để tỏ lòng tuân rượu ở cảnh lăng-tẩm ngài cho được trang-nghiêm.

Ngày chủ-nhật:

TỪ-THẮNG PHẬT CỜ

Từ-Thắng được một cái cờ của người Đạo-sĩ cho mà sinh ra làm chuyện buồn cười.

Tối chủ-nhật:

CƯỜNG-ĐẠO HỮU

LƯƠNG-TÂM

Một người bợm trộm bảy tâm cách ăn trộm rất tài tình. Hay nhất chỗ người tài trộm thành phật.

Tối thứ hai:

LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ

Trong các tích chèo cổ của nhà nghề không có mấy tích nhiều nhời trò câu hài hay như tích này.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu bóng tốt phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 1er đến thứ ba 7 Mars 1922

Bo buổi hạn ngày thứ năm có một buổi chớp tối 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH

THỜI-SỰ « ÉCLAIR »

Các việc lớn trong thế giới

Tích « NGƯỜI BA MẶT »

Hồi thứ 4 và thứ 5

NGÀY RỬA HẬN OAN XƯA

« SAC DE ROME »

(Thành Roma thất thủ)

Hồi thứ 4 và thứ 5

Rất hay và rất đẹp

Chú-nhật và thứ bảy sẽ chiếu tích

"MATHIAS SANDORF"

Rất gian-nan, rất hay trích ở tiểu-thuyết của Jules Verne

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

AN-BÌNH

44, Rue du Coton

HANOI

ĐỒ SƠN, ĐỒ CHẠM

Làm kỹ. Giá rẻ.

2031

Nước hoa vệ-sinh mới sáng

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Feilahs dùng để ướp thuốc-lá, thuốc-điếu, và xì gà.

Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cô-rem, phấn, xà-phòng thơm, vân vân.

Bán tại hiệu VŨ-QUANG-PHÚC

Thêu-khoán

48, Phố nhà Thờ, 48, Hanoi

Độc-quyền Đại-lý Bắc-kỳ.

Bán cắt và bán lẻ, giá tính phải chăng. 2063

RƯỢU

QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ

dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI

NHÀ

GUIONNAUD FRERES

ở Hanoi-Haiphong,

và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2065

KHÔNG NGỦ ĐƯỢC

Thực là hại cho đường thể-dục và đường đức-tính;

Thực là hại cho sức khỏe;

Thực là ngăn ngủi ngày giờ.

Dức ngủ đã qua rồi, không con kẻo lại được nữa.

Thuốc NEURINASE *làm cho ngủ ngon.*

Thuốc này rất là cần dùng cho các xứ nóng.

Ở các hàng bào chế to đều có cả.

2050

Nhà Bán đồ « TÂM-TÂM »

Hà nội, ở phố hàng Trống.

Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

PHÁP-VIỆT TỪ-VỰNG

(Dictionnaire Franco-Annamite)

Của V. BARBIER tiên sinh soạn

Thực đủ — Thực tiện

Đóng bìa cứng . . . . 1 $ 40

Đóng bìa giấy mềm. 0 95

Bán tại : hàng sách MẠC-ĐÌNH-TƯ số 136, phố hàng Bông, Hanoi.

3216

潘興成

PHAN-HƯNG-THÀNH

26, Rue des Cantonnais, Hanoi

Bán buôn và bán lẻ đủ các thứ tơ lụa, hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon, vân vân.

Hàng tốt mà tính nói giá hơn các hiệu khác.

Quí-khách ở xa muốn mua hàng gì xin viết giấy về bản-hiệu sẽ gửi ngaỵ đi contre-remboursement. Bản hiệu có cả thợ may rất khéo, quí khách có muốn may luôn tại hiệu cho tiện thì xin đo kích thước gửi về và xin đặt trước cho bản-hiệu chia từ một phần tiền ; còn thiếu bao nhiêu sẽ gửi đi lấy sau, may cẩn-thận và rất là chóng vì có nhiều thợ giỏi.

2040

興 CHẤN-HƯNG 振

發 明 王 寶 珠 鼻 藥 全

Nhà đã phát hành được 25 ống Bonnet có tiếng rất hiệu nghiệm về bệnh ngạt mũi, đau đầu, nhức óc và các bệnh về mũi khác. Nay lại có thêm thứ thuốc mới gọi là Bonnet Chấn-Hưng, dùng cho trẻ con cũng như người lớn, chỉ có giấy con con như thế này, giá 0 $ 05 một gói, dùng 3 gói khỏi hẳn, dù bệnh đã lâu năm, nhiều lần có đã dùng thuốc Bonnet rồi mà không khỏi, thì nên dùng thuốc Bonnet Chấn-Hưng này, thì thấy hiệu nghiệm ngay, không dùng thuốc nào khỏi được như thế.

Nhà đã phát hành được 25 ống Bonnet có tiếng rất hiệu nghiệm về bệnh ngạt mũi, đau đầu, nhức óc và các bệnh về mũi khác. Nay lại có thêm thứ thuốc mới gọi là Bonnet Chấn-Hưng, dùng cho trẻ con cũng như người lớn, chỉ có giấy con con như thế này, giá 0 $ 05 một gói, dùng 3 gói khỏi hẳn, dù bệnh đã lâu năm, nhiều lần có đã dùng thuốc Bonnet rồi mà không khỏi, thì nên dùng thuốc Bonnet Chấn-Hưng này, thì thấy hiệu nghiệm ngay, không dùng thuốc nào khỏi được như thế.

2065

泰 LỢI-THÁI 利

BÁN BỘ VÀNG BẠC

186 Rue des Changeurs Hanoi

(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề cũ lâu nên buôn bán thực thà, được nhiều quí khách chiếu cố, đã thành nền nếp nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đem nhận vàng đổ cần đã tuổi, đã rác ngại thân mình lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng

2049

SOCIETE DES PHOSPHATES DU TONKIN

133, Avenue Paul Doumer à Haiphong

XƯƠNG-TÂN PHOSPHATES) là một thứ bột vun lên, giống màu vôi tôi, Vun ruộng bằng XƯƠNG-TÂN thì lúa rồi ra được gấp hai, gấp ba.

Hội chúng tôi tỉnh nào cũng có người đứng ĐẠI-BIỂU

Ai muốn hỏi hơn gì, xin cứ gửi giấy cho chúng tôi tại Haiphong, 133, Avenue Paul Doumer (Phố Cửa-Đông).

Chúng tôi bán giá như sau này, bằng lấy tại nhà máy ở Haiphong

28 $ 00 một tấn PH. 18/24. Thứ bột đỏ vun ruộng chua.

32 . 00 một tấn PH. S Thứ bột này thứ gì dùng cả ruộng chua ruộng mặn

2036

AU BONHEUR DES TONKINOIS

UNE FABRIQUE DE CASQUES-PAILHASSE

HAI-CHINH

76 RUE DU PONT-EN-BOIS, 76

TONKIN-HANOI

Chưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không hao giờ chẳng được nắng mưa,

CAFÉ. RESTAURANT

HOTEL DES COLONIES

TRUNG-BẮC KHÁCH-SẠN

Chính-quán tại phố hàng Trống, số 51 ngay cửa Nhà Thờ

Phụ-quán có vườn hoa rộng rãi, ở số 68 cũng phố ấy

Đủ các cách tiện-lợi và lịch-sự theo lối ăn ở của người Âu-châu

Bản-sạn thừa tiếp các quí-khách Tây-Âu và Đông-Á cùng một cách bình-đẳng, mà lại để tùy ý cho các ngài, người Nam-Việt hoặc người Trung-hoa, muốn ăn, ở, hoặc uống rượu chỗ biệt-tịch cũng được, và cũng một giá tiền.

Có xe Ô-TÔ cho các quí-khách đi giờ, hoặc đi các tỉnh

Giây nói số : 280 — hoặc số : 150

Phụ-quán cũng có giây nói trực tiếp với chính-quán

2040

Quí khách ở các tỉnh

Bản hiệu xin có lời kính bạch để quý khách ở các tỉnh biết cho rằng nhiều khi có lòng tốt gửi thư về đặt giầy ở bản hiệu xin các ngài nhớ gói luôn cho đủ kích thước, có một phần năm giá tiền thì hễ tiếp được thư bản hiệu làm hàng ngay kẻo nay tết nhất đã gần tới nơi, nếu phải trao đổi thư từ nữa, lại mất thì giờ vô ích, mà lại chậm trễ công việc của các ngài.

Nay kính bạch

CỰ-LONG

2027 61 Rue des Pauniers, Hanoi

AI MUỐN MAY MẶC GÌ THÌ NÊN ĐẾN HIỆU

PHAN-THÁI-THÀNH

Số 4, Phố hàng Ngang, Hanoi

Bán đủ các thứ hàng Tây, hàng Tàu, hàng Ta và hàng Saigon :

Gấm đại chào, gấm thắt thì bao vàng hoa bạc — Kim ngân đoạn thâm và huyền — Satin chora và bea — Vác — Vóc Thượng-hải — Vóc Long-cổn — Dạ — Dạ Mông-tự — Dạ tây — Drap fantaisie pour pardessus — Cachemire — Alpaga — Tussor — Feille — Nhiễu — Nhiễu cổ-tỉ — Kỳ cóc — Xuyến — Thơ — Lục — Lượt — Lá, vân vân...

Ai muốn lấy Echantillons cứng có. — Hàng gửi Contre remboursement.

NHÀ MÁY ÉP DẦU

ĐÁNH GIẦY VIỆT NAM HUILERIE HANOI

ĐINH-XUÂN-MAI

CÔNG-TY

GIẤY NỘI BÀI

Phố Đường Mới, số nhà 3, Hanoi

(Gần nhà thương chữa mắt)

Có bán đủ các thứ dầu Annam, các thứ khô dầu để bón ruộng. Giá phải chăng, dầu thực trong sạch.

Lại có mua các thứ hạt dầu.

2044

BẠCH-THÁI-BƯỞI

CÔNG-TY

HANG TAU SÔNG BIỂN

TÀU CHẠY PHIÊN KHẮP các ngọn sông Bắc kỳ :

TÀU CHẠY VEN BIỂN Bắc-kỳ và Trung-kỳ :

TÀU CHO THUÊ cả chuyến :

TÀU HẢI THUYỀN và sà-lan :

Bản-tỉ cũng có bán cả hàng hóa xuất-cảng nhập-cảng

Ai cần điều gì xin hỏi tổng-cục tại Haiphong và các phân tỉ tại Nam-định, Hanoi, Tuyên quang, Việt-trì và Sơn-tây

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 54

HÓA-HỌC CHẤT và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT

Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ để chữa a-phiện

SOLUTION R. HOLBÉ

2 $ 00 một chai

Thêm tuyệt mới — Muốn dùng thuốc này phải cần đến quan Bào-chế người Pháp thì mới có thể mua được.

Gouttes « METHARSINATE »

1 $ 00 một lọ

Thuốc nhuận-tràng mạnh, mới thứ nhứt dùng thuốc này lần đầu !

Mấy thứ bán-hiệu hay bán :

Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc hộ CACODYLATE DE SOUDE

Thuốc tiêm gọi là 914, trị bệnh Giang-mai

Thuốc ho có SIROP PECTORAL độc-cô, ai-mẫu.

Thuốc lao chỉ người lớn dùng được thôi

Thuốc lậu hiệu MONTÈS

thuốc sống = 2 $ 00 là 30 viên

thuốc thụt = 0 $ 90 một chai

Chữa các chứng lậu : chẳng kì mới hay cũ : uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc bismuth-iodo-alkalin thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được rất nhiều người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »

1 $ 00 một lọ

Trị những bệnh đau bộ máy : Kinh nguyệt không đều, hay là khí hành kinh đau, đau mình mẩy, đau bụng, nhức đầu, thuốc này đủ thuốc nào cũng không bằng, mà lại mau lắm, trong mình đỡ hẳn liền.

ĐỒ BUỘC THUỐC

ĐỒ DÙNG ĐỂ TRÍ-HUYỆN HÓA-HỌC

ĐỒ SỨ-SẾ

Kính-hiển, đồ-hiển, thuốc-hiển hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc Citrate và thuốc Desmarets

Bán cuộn và bảo bao kín

Thêm cất và bán lẻ

« THUỐC DÉRÉ »

0 $ 90 một chai 1/4 litre

Trị bệnh giang-mai khỏi hẳn, không thuốc nào có thể chữa khỏi hẳn được như thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng đến phải dùng thuốc này thì mới chắc khỏi hẳn được ! Thuốc này rất hay, rất tốt ; về chứng bệnh đi chơi gái mà mắc phải, thì thuốc này là thần dược.

Muốn dùng thuốc này được thông thì nên mua một chai làm thêm. Giá có 2 $ 00 một chai.

No 18

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sử-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Tấn-phòng-quan bảo hai gia-tướng nhà *Hoàng-phủ* rằng :

— Bây giờ không tìm thấy thi thể, chắc là *Hoàng-phủ* công-tử giệt mình tỉnh dậy, bỏ chạy trốn rồi, các ngươi hãi-tất phải lo-ngại.

Hai gia-tướng nhà *Hoàng-phủ* cùng nhau gạt nước mắt, rồi trở khắc đổi được về phủ để báo tin, nhưng cứa thành còn đóng, phải đứng đợi cho đến khi cửa thành mở, mới có thể vào qua được. *Giang-tiên-hi* thấy lửa đã tắt rồi, cũng giao cho các gia-tướng nhà họ *Lưu* coi giữ, còn mình thì đốt được cuối ngựa đi sang nhà họ *Cố* để báo tin.

Khi đến nhà họ *Cố*, *Lưu-khuê-bích* trông thấy, giả cách hỏi rằng :

— Sao mấy không ở nhà coi giữ hoa-viên, lại đến đây làm gì ?

Giang-tiên hi nói :

— Khi công-tử đi khỏi rồi, *Hoàng-phủ* công-tử ngồi một mình buồn bã, mới vào thư phòng đi ngủ, còn chúng tôi thì đợi rượu ra phía ngoài, chúng hai gia-tướng nhà *Hoàng-phủ* ăn uống với nhau, không biết *Hoàng-phủ* công-tử ở trong phòng làm thế nào mà thành ra phát hỏa, bây giờ một tòa nhà ấy cháy hết sạch cả vậy tôi phải sang đây để báo tin

Cố phu-nhân kinh sợ mà hỏi rằng :

— *Hoàng-phủ* công-tử ,có chạy thoát được không ?

Giang-tiên-hi nói :

— *Hoàng-phủ* công-tử chẳng tìm đâu thấy, chúng tôi đoán chắc là chết ở trong đống lửa.

Cố phu-nhân nghe nói giật mình, trong lòng thương-xót, lại oán giận *Lưu-khuê bích* mà rằng :

— Con thật khéo đa sự ! nhà đang bận việc, cứ cho *Hoàng-phủ* công-tử về, cau chi lại giữ người ta ở lại, để đến nỗi sinh ra hỏa-tai. Giả-sử *Hoàng-phủ* công-tử có mệnh-hệ nào thì chắc thân-phụ hẳn phải lấy làm nghi-hoặc.

Lưu-khuê-bích nói :

— Chỉ vì đêm tối, nên con giữ hẳn ngủ lại, sẽ ngờ đâu say rượu làm cháy mất một tòa nhà của ta. Có lẽ nào thân-phụ hẳn lại còn sinh sự được, can chi thân-mẫu phải lo ngại.

HỒI THỨ VIII

Cố phu-nhân bảo *Lưu-khuê-bích* rằng :

— *Hoàng-phủ* nguyên-soái dẫu không dám sinh sự với ta, nhưng bằn chỉ có một con trai, nay bị chết thì lòng ta sao đành. Sáng mai tết thì nên bắn cũng đến để tra hỏi, con nên mau mau về nhà xem sự thể ra làm sao.

Lưu-khuê bích vâng lời, tức khắc cùng *Giang-tiên-hi* lên ngựa trở về hoa-viên. Trong khi đi đường, *Lưu-khuê bích* hỏi :

— Thế nào ? Việc phóng hỏa đầu đuôi làm sao ?

Giang-tiên-hi nói :

— Khi công-tử đi khỏi rồi, *Hoàng-phủ* công-tử cứ ngồi ngẫn mà không uống rượu. Tôi dọn rượu ở ngoài, rồi mời hai gia-tướng nhà *Hoàng-phủ* ra uống rượu, bấy giờ *Hoàng-phủ* công tử mới vào thư phòng đi ngủ. Đến khi quá canh hai, tôi đoán chừng hẳn đã ngủ say, mới chất cỏ khô vào cửa phòng mà đốt. Một lúc nữa Tấn-phòng-quan cũng đem quân đến cứu hỏa.

Lưu-khuê-bích hỏi :

— Tấn-phòng-quan có tìm thấy thi-thể không ?

Giang-tiên-hi nói :

— Tấn-phòng-quan đã cho quân sĩ bới tìm thật kỹ mà chẳng thấy thi-thể đâu cả.

Lưu-khuê-bích giật mình kinh sợ mà rằng :

— Quái ! có lẽ chẳy hết được cả bay sao ! Nếu vậy thì hẳn trốn thoát mất rồi !

Giang-tiên-hi nói :

— Ba bề bốn bên, đều lửa cháy cả, chỉ có hỏa bay mới trốn thoát được mà thôi

Bấy giờ đã về đến hoa-viên, *Lưu-khuê-bích* đi thẳng vào xem chỗ nhà cháy, rồi sang một cái thư phòng khác ngồi. *Giang-tiên-hi* lại đệ nộp các đồ trên bảo mà khi trước đã đọn ra được *Lưu-khuê-bích* khen là người mẫn-cán. Trong lòng *Lưu-khuê-bích* bấy giờ cũng lo *Hoàng-phủ-kinh* đến bắt đền.

Lại nói chuyện *Doãn* phu-nhân hôm trước mong đợi mãi đến tối, không thấy *Hoàng-phủ thiếu hoa* về, có ý nghi-ngờ, mới hỏi *Hoàng-phủ-kinh* rằng :

— Quái lạ ! cớ sao con ta bấy giờ chưa về ?

Hoàng-phủ-kinh cười mà bảo rằng :

— Đêm nay chắc *Lưu-khuê-bích* giữ lại ngủ chơi uống rượu, khi nào hẳn chịu cho về.

Đêm hôm ấy vợ chồng *Hoàng-phủ-kinh* nhớ con, không ngủ yên giấc. Mờ sáng hôm sau, *Trưởng-hoa* tiểu thư vào, *Doãn* phu-nhân hỏi tiểu-thư rằng :

— Không biết cớ sao con ta bấy giờ chưa về ?

Trưởng-hoa tiểu thư nói :

— Không khéo lại ở ăn cơm rồi mới về chăng

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy *Tào-tín* và *Ngô-tường* hoảng hốt chạy vào, qui xuống đất lạy, vừa khóc vừa nói :

— Cấp báo, cấp báo ! *Hoàng-phủ* công-tử nhà ta khó lòng mà toàn được tính mệnh.

Vợ chồng *Hoàng-phủ-kinh* kinh-ngạc mà hỏi rằng :

— Sự thế làm sao ? vì cớ gì mà công-tử lại khó toàn được tính mệnh ?

Tào tín và *Ngô-tường* gạt nước mắt rồi thuật hết đầu đuôi sự thế các việc đêm trước cho vợ chồng *Hoàng-phủ kinh* nghe. *Doãn* phu-nhân nghe nói, vật mình lăn khóc mà mắng hai gia-tướng rằng :

— Công-tử bị chết cháy thế thì cớ sao hai đứa chúng bay cn sống mà về đây được.

Hai gia-tướng nói :

— Bẩm bây giờ hai chúng tôi đang uống rượu ở ngoài, nên không ai cứu khó toàn được tính mệnh.

Hoàng-phủ kinh cũng nổi giận mà mắng rằng :

— Công-tử ngủ tại trong phòng, sao các người không hầu-hạ ở đấy mà lại ra ngoài uống rượu ?

Hai gia-tướng nói :

— Chỉ vì có một tên người nhà họ *Lưu* là *Giang-tiên-hi* đến mời chúng tôi ra ngoài uống rượu, chúng tôi để cố ý chối từ. Công-tử tôi thấy hẳn có lòng tốt tế, lại bảo chúng tôi cứ ra chẳng ngờ ra được một lúc thì bỗng thấy phát hỏa, không phải là tự chúng tôi dám tham sự ăn [illegible] về đến nỗi 15 việc.

Trưởng-hoa :

— *Lưu* công- [illegible] thì mà công-tử ta chẳng [illegible] à còn ngủ lại đấy làm chi

Hai gia tướng nói :

— Công tử tôi cũng có các-tử xin về, nhưng *Lưu* công tử cố ý mời ngủ lại.

Trưởng-hoa tiểu-thư nói :

— Việc này tất là *Lưu-khuê-bích* có lòng cầm tức về việc thi bắn hôm trước cho nên lập mưu làm hại em ta, để tranh cướp lấy *Trưởng-huyền họ Mạnh*. Nếu không thì mình đã phải đi bộ tang vắng, thì nào còn giữ hẳn ngủ chơi tại nhà để làm gì ?

Trưởng-hoa tiểu-thư lại hỏi hai gia-tướng rằng :

— Cái vườn hoa ấy người nào coi giữ ? Trong khi phát hỏa, có ai đến cứu không ?

(Còn nữa)

Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN